

Parkeren in militair landschap

Net zoals de Nieuwe Hollandse Waterlinie alleen te zien is voor wie het militaire landschap kan lezen, zo ligt de parkeerplaats bij Fort Vechten verborgen in zijn omgeving. Parklaan landschapsarchitecten sleepte er een A'Design Award mee binnen.

Tekst Miranda Vrolijk
Beeld Parklaan landschapsarchitecten en Paul de Kort

De nieuwe parkeerplaats bij fort Vechten – pal naast de A12 in Bunnik – is het afgelopen najaar in gebruik genomen. In totaal kunnen er 250 auto's, 2 bussen en 100 fietsen parkeren. De parkeerplaats vormt de nieuwe entree voor het nationaal centrum Nieuwe Hollandse Waterlinie fort Vechten. Zonder auto's en fietsen lijkt het op een gewoon weiland met hier en daar wat kleine grijze piramides.

Marcel Eekhout van Parklaan landschapsarchitecten in Den Bosch maakte samen met collega Aleks Droog en beeldend kunstenaar Paul de Kort in opdracht van provincie Utrecht het ontwerp voor de parkeerplaats. Hij legt uit dat het verborgen militaire landschap van de Nieuwe Hollandse Waterlinie model stond. „De parkeerplaats ligt op een moeilijke plek, pal in het zicht van het fort en midden in de waterlinie. Wij vonden het daarom passend dat zodra je de parkeerplaats opdraait, je je in een militair landschap bevindt.”

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is vrijwel onzichtbaar. Forten lijken op afstand bosjes, inundatievelden zijn weilanden met koeien en gedekte wegen zijn in principe gewone geplante wegen.

Elementen waaraan de militaire landschappen te herkennen zijn, zijn de bunkers en kazematten, draketanden en tetraëders (anti-tankversperringen). De nieuwe parkeerplaats is op een soortgelijke wijze ingericht. Zonder auto's en fietsen lijkt de ruimte op een weiland met anti-tankelementen en ooievaarsnesten. Staat de parkeerplaats wel vol, dan ontstaan tussen de auto's zichtlijnen naar het fort en de kazematten.

Om de parkeerplaats te 'verbergen' in het landschap heeft Parklaan landschapsarchitecten voor de wegen en de parkeervakken grasgridtegels gebruikt, die zonder geparkeerde auto's niet als zodanig te herkennen zijn. De stukken die het meest intensief gebruikt worden – waardoor gras sowieso geen kans krijgt – zijn ingestrooid met gebroken baksteen. „Om stukken met kale bagger te voorkomen”, legt Eekhout uit. De tetraëders en parkeertegels markeren de parkeerstroken en vakken, hun vorm is afgeleid van bestaande anti-tankversperringen en fortenpaaltjes. Twee grote masten verlichten de parkeerplaats, zij zijn gecamoufleerd met van wilgentenen gevlochten ooievaarsnesten. De fietsstalling bestaat uit een raster van hergebruikte betonnen palen die kenmerkend zijn voor de afrastering van de weilanden rond de forten.

Een belangrijke eis van de provincie was dat de parkeerplaats zou worden ingericht op basis van de cradle-to-cradle-principes. Daarom zijn de toegepaste materialen herbruikbaar of zelf van gebruikte materialen gemaakt. Neem de gras-

De parkeerwijdte met tetraëders en ooievaarsnesten biedt ruimte aan 250 auto's. Op de voorgrond de betonpalen voor het stallen van fietsen.

gridtegels die door V.d. Bosch Beton in Almelo zijn geleverd, de basis van het grid bestaat uit hergebruikt beton, alleen de bovenste centimeter is van een fijner cement. „Van een hoge kwaliteit waardoor het grid er goed uitziet”, zegt Eekhout.

De tetraëders en parkeernummertegels zijn gemaakt van restbeton dat anders veelal wordt weggegooid. Het entreepad bestaat uit ViaVerde van producent Van Nieuwpoort uit Gouda, dit is een duurzaam beton waarin geen cement is verwerkt, maar vervangers als vliegglas (een fijnge-malen restproduct uit de bruinkoolindustrie) en ReBea stone (gerecycled spoorgrind). Verder staan er geen verkeersborden voor bijvoorbeeld het fietsparkeren, invalideparkeren, de bussen en de rijrichting op de rotonde, wat veel metaal scheelt. Aanduidingen zijn op het beton geverfd met de voor de waterlinie kenmerkende kistletter.

Afgelopen april is de parkeerplaats onderscheiden met een A'Design Award. Een internationale ontwerpprijs die maar liefst tachtig categorieën kent; van meubels en mode tot keuken- of kinderproducten. Dit jaar werden er voor het eerst awards uitgereikt in de categorie 'Landscape planning and garden design'. In totaal waren er vijftig inzendingen voor deze categorie. Twee daarvan, de parkeerplaats bij Fort Vechten en een patio-tuin in New York, zijn bekroond. <

De ingang met slagbomen is het enige parkeerelement dat wel duidelijk zichtbaar is. Voor de aanduidingen is de kenmerkende kistletter gebruikt.

Tot een halve cm onder het niveau van de stenen wordt de grasgridtegel gevuld met grond. Zo gedijt het gras beter omdat het niet direct in contact komt met auto's.